

pesmi, ki Vam jih zavoljo ene na ogled pošiljam, ker jih morebiti nimate.

Kaj pa ta uvod? — boste rekli.

To-le:

Prof. Marn mi je pred odhodom na počitnice rekel, da 12. septembra je rojstven dan Koseskega in s tem dnevom nastopi 80. leto, ter da vzlasti „Matica“ ne sme zabiti tega dne, pa „Novice“ tudi ne, katerim je Koseski daroval od 1844. leta počenši krasne svoje poezije. Krasne — pravim — in 100 dukatov zasluži premije, ki pesem naredi, da doseže njegov „Naprej slavenski jug“ (str. 104).

Ta biser Koseskega je zdaj prav a tempo in jaz ga mislim v sredo 11. septembra natisniti v „Novicah“ — a lepo bi morebiti bilo, ko bi se tej pesmi dodal primeren članek, poetično navdušen, v spomin 80. rojstvenega dneva Koseskega.

Zgodovina nam priča, da se tajiti ne dá, da mrtvo je bilo polje pesništva, ko so „Novice“ začele izhajati na dan, „Čebelica“ ni bila v stanu „nachhaltig“ delati na mladino slovensko, da bi bila začela skladati pesmi domače — ko pa je Koseski nastopil s svojo „Slovenijo“ Parnas slovenski, oživili so se hipoma logi slovenski. Cegnar, Malavašič, Jeriša, Toman e tutti quanti so začeli zlagati pesmi — in „Novice“ so imele pesniškega gradiva na kupe. In slava Koseskemu je donela vkrog in vkrog, tako, da je — marsikdo pisano gledal mojstra poezije naše. Od todi še danes „ira et studium“. To jaz vse dobro vem in pomnijo tudi vsi tisti, ki so se zanimali za literaturo slovensko od leta 1844. in dalje do 1860. leta.

Vprašam Vas tedaj, predragi prijatelj, ali ne bi hoteli Vi s svojim spretnim peresom poslaviti 80. rojstveni dan Koseskega? *)

Nemci častijo godove svojih pesnikov — hočemo mi le križem držati roké?! — — —

Prosim kmalu odgovora.

Ves Vaš

27/8. 1878.

Dr. J. Bleiweis.

IX.

Dragi prijatelj!

Od več strani sem bil uže okregan, da o moji 70letnici „Novice“ tako malo poročajo. „Propria laus sordet“, to mi ne dopušča, veliko govoriti o sebi, vsaj tudi nisem delal in ne delam zato, da me svet hvali. — Da pa vendar, (rekel bi tudi našim bratom Hrvatom še posebno na ljubo), bralci „Novic“ zvedó celi popis svečanosti na kratko, prosim Vas lepo, da blagovolite mi za prihodnje „Novice“ posloveniti (kolikor mogoče s hrvatsko, pa tudi Slovencem znano besedo) lepi popis „Napredkov“.

Ves Vaš

Dr. Bleiweis.

X.

Dragi gospod Cimperman!

— — — Ne da bi Vam hotel brisati akcente, prosim Vas le, ker „zavoljo lepšega“ se gotovo ne morejo delati, da bi blagovolili me podučiti, za kaj stoji akcent na: Têbi, mêni, Slovénom, znâl, tó, dnéh, bíl, vesêljem, kedâj, brât, gròb itd. Bo li kdo te besede drugače bral, ako stojé: Tebi, meni, bil, to, brat, grob itd.? Mi Slovenci smo nekak unicum s svojim akcentovanjem.

*) Tej srčni želji dr. Bleiweisovi sem bil ustregel in izročil je „Matičin“ odbor jubilantu krasno tiskano čestitko z gospodov odborikov podpisi.

Da je „Čebelica“ anno 1830 rabila toliko akcentov, da so vrste bile podobne črtam, na katere spod neba strele letijo, dalo se je zagovarjati s tem, da takrat so bili bralci slovenskih spisov še tako okorni, kakor otroci, ki se hoditi vadijo, potrebovali so tedaj znamenj, ki so jim kazala, kako naj naglašajo besede. Al dan danes, čemú to, kjer ni potreba? Kjer je potreba, da tudi čitatelj, ki mu ni znan metrum, prav naglaša, prav je, da se naredi akcent. Brez potrebe so akcenti, ki jih nima Rimljan, ne Anglež, ne Nemec, prave grdobe. Če se motim, prosim poduka, za katerega Vam bom hvaležen. *)

Ves Vaš

Dr. J. Bleiweis.

(Konec prihodnjič.)

Slovensko slovstvo.

* *Habsburški rod.* Spomenica, da je minulo 600 let, kar je Kranjska in Štirska združena s Habsburško vladajočo rodovino. — Slovenski mladini sestavil Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vadnici v Ljubljani. — Na Dunaji 1883. Natisnil in založil Karl Rauch (V Spengergasse Nr. 6) — imenuje se drobna, lična knjižica z 12 podobami, prav dobro došla vsi slovenski mladini, v spominj domoljubnih svečanosti 600letnice.

Posamezni iztisi veljajo po 10 kr. (s pošto 12 kr.), 50 iztisov 4 gold. 50 kr., 100 iztisov 8 gold., 500 iztisov 35 gold., 1000 iztisov 60 gold.

Slovansko slovstvo.

* Gosp. J. Lego (Čeh, ki zna tudi jako dobro slovenski, in je obhodil tudi kranjsko deželo, a zdaj uraduje v muzejni knjižnici Pražki) popisal je kraje naše po česki ter misli skoro izdati svoj spis, posvečen národu slovenskemu, pod napisom: „Obrazi iz Kranjskega“. Po besedah našega prijatelja, ki je imel priliko, pregledati nekoliko njegovega českega rokopisa, ne dvomimo, da bodo ti izvrstni „obrazi“ (popisi) jako prijali slovenskemu čitateljstvu zlasti po Kranjskem.

* *Ljudevita Tomšiča izbrane izvirne pripovjesti hrvatskoj mladeži.* Prvi zvezak. U Zagrebu. Naklada knjižare Mučnjaka i Senftlebena. 1883 — imenuje se lična, nad 90 strani obsegajoča knjižica s podobami. — „Sadržaj“ kaže nam sledeče povesti: Dogodjaji u Vrbovu selu. — Strah u pivnici. — Sreća u nesreći. — Kriepost ne poznaje osvete. — Dobra Barica i šolski praznici. — Žica je pukla. — Lukava prevara. — Blago za blago. — Zašto mrzi pas mačku, a mačka miša. — Prevejani Jankić. — Istina dojde na vidjelo. — Dobri Ivica. — Na dušni dan. — Uspomena na 9. studenoga 1880. — 29. srpanj godine 1845 (povjestnička crtica).

Gorko priporočamo lično knjižico naši mladini, pa tudi starišem, učiteljem in bralnim društvom, posebno še zato, ker je lahko berilo najbolj pripravno, soznati nas z razlikami med slovenščino in hrvaščino in nam po tej poti polajšavati vsako občenje s sosednim nam bratovskim narodom hrvaškim. — Cena trdo vezani knjižici je 70 kr.

*) To je pisal dr. Bleiweis, kritikujóč neko pesem. O njega antipatiji proti akcentu primerjaj list *moir* V.